

SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA O'ZBEK TILIDAGI PAREMIOLOGIK BIRLIKLARNI TAHLIL QILISH

Muxlisa Pardaboyeva Zokir qizi

Annotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda o'zbek tilidagi paremiologik birliklarni tahlil qilish masalalari yoritiladi. Paremiologik birliklar xalqning madaniyati va tafakkurini aks ettiruvchi muhim til hodisasi hisoblanadi. Zamonaviy NLP usullari, katta til modellari hamda korpus lingvistikasi vositalari maqollar va matallarni avtomatik aniqlash, tasniflash va semantik tahlil qilish imkonini beradi. Tadqiqotda ushbu yondashuvlarning afzalliklari, cheklovlari hamda o'zbek tilshunosligi uchun istiqbollari muhokama qilinadi.

Paremiologik birliklar tilning barqaror va obrazli qatlamini tashkil etadi. Ular xalq tajribasi, qadriyatlari va dunyoqarashini mujassamlashtiradi. Raqamli texnologiyalar rivojlanishi bilan ularni avtomatik qayta ishlash dolzarb vazifaga aylandi. Sun'iy intellekt asosidagi algoritmlar matnlardan paremiologik birliklarni aniqlash, ularning semantik yaqinligini baholash, kontekstga mos qo'llanishini tahlil qilish hamda elektron lug'atlar yaratishda samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Paremiologik birliklar tilning barqaror va obrazli qatlamini tashkil etadi. Ular xalq tajribasi, qadriyatlari va dunyoqarashini mujassamlashtiradi. Raqamli texnologiyalar rivojlanishi bilan ularni avtomatik qayta ishlash dolzarb vazifaga aylandi. Sun'iy intellekt asosidagi algoritmlar matnlardan paremiologik birliklarni aniqlash, ularning semantik yaqinligini baholash, kontekstga mos qo'llanishini tahlil qilish hamda elektron lug'atlar yaratishda samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Paremiologik birliklar tilning barqaror va obrazli qatlamini tashkil etadi. Ular xalq tajribasi, qadriyatlari va dunyoqarashini mujassamlashtiradi. Raqamli texnologiyalar rivojlanishi bilan ularni avtomatik qayta ishlash dolzarb vazifaga aylandi. Sun'iy intellekt asosidagi algoritmlar matnlardan paremiologik birliklarni aniqlash, ularning semantik yaqinligini baholash, kontekstga mos qo'llanishini tahlil qilish hamda elektron lug'atlar yaratishda samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Paremiologik birliklar tilning barqaror va obrazli qatlamini tashkil etadi. Ular xalq tajribasi,

[illegible]

texnologiyalar rivojlanishi bilan ularni avtomatik qayta ishlash dolzarb vazifaga aylandi. Sun'iy intellekt asosidagi algoritmlar matnlardan paremiologik birliklarni aniqlash, ularning semantik yaqinligini baholash, kontekstga mos qo'llanishini tahlil qilish hamda elektron lug'atlar yaratishda samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda.

Xulosa. Sun'iy intellekt va korpus lingvistikasi integratsiyasi o'zbek paremiologiyasini yangi bosqichga olib chiqadi. Kelgusida milliy korpuslarni boyitish, belgilangan ma'lumotlar bazasini yaratish hamda maxsus AI modellarini ishlab chiqish ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati keltirilgan:

1. Раҳматуллаев, Ш. **Ўзбек тилининг изоҳли фразеологик луғати.** – Тошкент: Ўқитувчи, 1992.
2. Маматов, А. Э. **Ўзбек тили фразеологияси.** – Тошкент: Фан, 2019.
3. Мадвалиев, А. (масъул муҳаррир). **Ўзбек тилининг изоҳли луғати.** 5 жилдди. – Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2006–2008.
4. Абдурахмонов, Ғ., Махмудов, Н., Нурмонов, А. **Ўзбек тилининг назарий грамматикаси.** – Тошкент: Янги аср авлоди, 2008.
5. Мамажонов, А. **Компьютер лингвистикаси ва ўзбек тили корпусини яратиш масалалари.** – Тошкент: Фан, 2021.